

VO-CONTENT MAAKT HET VERSCHIL

Linda le Grand, Innovatieplatform-VO

De diversiteit in leermateriaal zal een grote vlucht nemen. Naast leer- en werkboeken van uitgeverijen is er steeds meer open en commercieel digitaal materiaal beschikbaar en nodig. Daarnaast ontstaan door gebruik van ict steeds meer mogelijkheden om het onderwijsleerproces op maat te maken voor iedere leerling. VO-content biedt voor docenten en schoolleiders zicht op meer keuzemogelijkheden bij het samenstellen van de leermaterialenmix. In dit hoofdstuk worden de contouren van VO-content beschreven.

8

Wat is VO-content?

VO-content is een verzameling open digitaal leermateriaal voor het voortgezet onderwijs die ontsloten wordt via Wikiwijs. Door de ordening van het materiaal kan er gericht worden gezocht. VO-content is een initiatief van het Innovatieplatform-VO van de VO-raad.

Waarom VO-content?

De afgelopen jaren doen zich op velerlei gebied stormachtige ontwikkelingen voor. Er zijn nieuwe inzichten en middelen beschikbaar gekomen om het leren beter te ondersteunen. Daarnaast mogen we aannemen dat kinderen in de 21e eeuw anders leren dan voorheen. De huidige kenniseconomie, én de gedigitaliseerde samenleving vragen daar ook om¹. De VO-investeringsagenda 2011-2015 'Ruimte voor ieders talent' stelt dat 'het onderwijs heeft te maken met een leerlingenpopulatie die in toenemende mate complex en heteroog van samenstelling is'². De grootste uitdaging voor het onderwijs is dan ook 'het optimaal benutten van het talent van al deze verschillende leerlingen', door het bieden van meer diversiteit aan de leerlingen. Door VO-content krijgt het gehele voortgezet onderwijs de beschikking over een groeiend pakket aan open digitaal leermateriaal. Er is een rijke variëteit aan materiaal aan het ontstaan. VO-content streeft daarbij naar het verhogen van de hoeveelheid interactief materiaal (waarbij rechtstreeks feedback wordt gegeven aan de leerling) en adaptief materiaal (waarbij de leerling de stof op verschillende niveaus kan doorlopen, afhankelijk van behaalde resultaten). Hierdoor ontstaat voor scholen de mogelijkheid leerlingen gevarieerd

¹ Wijnen, W., Zuylen, J. (2010). Visie: niet voor het leren, maar voor het leven. *Van 12 tot 18*, septembernummer.

² Advies Businessmodel Leermateriaal VO. (2010) Innovatieplatform-VO, VO-raad. Zie www.vo-raad.nl

en aanpasbaar leermateriaal aan te bieden en wordt het voor docenten gemakkelijker meer maatwerk in de leerprocesbegeleiding aan te bieden.

Professionalisering en herwaardering

In het onderwijsleerproces gaat het om de vormgeving van de didactische driehoek, ofwel over de manier waarop de leerling en de leraar met gebruikmaking van leermateriaal tot de beste leerresultaten komen. Het leermateriaal wordt, door het beschikbaar komen van steeds meer digitaal materiaal dat desgewenst ook nog door de docent op maat gemaakt kan worden, meer dynamisch. Werken met een uitgekiende leermaterialenmix maakt meer maatwerk voor de leerling mogelijk. Tevens draagt het bij aan de professionalisering van de docent en aan een positieve herwaardering van het beroep van leraar.

Werking van VO-content

VO-content is te bereiken in Wikiwijs. Het leermateriaal kan in Wikiwijs gericht worden gezocht op trefwoorden en/of categorieën zoals vak, leerniveau, kerndoel/eindterm, kosten en collectie-aanbieder. Al het leermateriaal dat in VO-content is geplaatst, kan zonder extra kosten worden gebruikt. Om gemak te bieden aan docenten bevat VO-content vooral materiaal dat benaderbaar en bruikbaar is vanuit één of meer complete leerlijnen. Hierdoor wordt het voor secties/docenten eenvoudiger het materiaal in te bouwen in jaarprogramma's en op onderdelen boekvervangend te gebruiken.

Gebruik van VO-content

Veel scholen voor voortgezet onderwijs bezinnen zich momenteel intensief op het leermiddelenbeleid en op de rol van (open) digitaal leermateriaal daarin. In het beleidsplan staan drie vragen centraal: welk leermateriaal gebruikt de school, waarom en hoe? Op basis van het leermiddelenbeleidsplan zullen locaties, afdelingen en secties hun leermiddelenkeuze concreet beschrijven. VO-content is bedoeld voor docenten en leerlingen in het voortgezet onderwijs. Docenten maken hun keuze uit het aangeboden materiaal, passen dit desgewenst aan en ordenen dit in hun jaarprogramma. Vervolgens gaan ze het materiaal samen met de leerlingen gebruiken binnen het onderwijsleerproces.

Vulling van VO-content

Het Innovatieplatform-VO werkt in opdracht van de VO-raad mee aan de ontwikkeling van VO-content. VO-content draagt zorg voor de ontwikkeling van een kerndoel- en eindtermen-dekkend leermaterialenbestand van vso tot en met gymnasium. VO-content werkt vooral samen met aanbieders van samenhangende collecties digitaal materiaal. Die samenhang kan bijvoorbeeld betrekking hebben op een rangschikking rond een onderdeel van een vak (thema of leerlijn), een vak (voor een leerjaar of meerdere leerjaren) of rond leerlingniveaus.

Er is een breed palet van aanbieders: scholengroepen, docentengroepen, examencommissies (Stichting Innovatie van Onderwijs in Bètawetenschappen en Technologie), gesubsidiëerde initiatieven, universiteiten, lerarenopleidingen, culturele instellingen, uitgeverijen et cetera.

Kwaliteit van VO-content

Docenten willen kunnen vertrouwen op de kwaliteit van het leermateriaal. Daarom ontwikkelt het Innovatieplatform-VO in samenwerking met de SLO een kwaliteitszorgsysteem voor VO-content. Daarbinnen is aandacht voor de vindbaarheid van het materiaal, de gebruikersvriendelijkheid en de inhoudelijke en didactische correctheid. VO-content neemt uitsluitend leermateriaal op dat voldoet aan de eerste twee pijlers van het systeem van kwaliteitszorg (vindbaarheid en inzicht in het ontwikkelproces). Zodra materiaal in VO-content is opgenomen start het verdere proces van kwaliteitszorg. Er zal nadrukkelijk plaats worden ingeruimd voor de docentenvakverenigingen als het gaat om de inhoudelijke en didactische beoordeling van het aangeboden leermateriaal.

Financiering van VO-content

De scholen voor voortgezet onderwijs besteden jaarlijks voor meer dan 300 miljoen euro aan leermateriaal. De lumpsumvergoeding voor vo-scholen is verhoogd door het besluit van het ministerie dat leermateriaal niet meer aan ouders mag worden doorberekend. Het is aan de scholen zelf op basis van het eigen leermiddelenbeleid te bepalen hoeveel ze uitgeven aan leermateriaal en welke materialen zij gebruiken. Het Innovatieplatform-VO ontwikkelt met VO-content een initiatief dat leidt tot een vergroting van keuzemogelijkheden voor scholen. Straks kunnen scholen kiezen uit digitaal open en commercieel materiaal en uit (traditioneel) boekmateriaal. Al het leermateriaal, ongeacht de vorm waarin het wordt aangeboden, heeft onderhoud nodig. Het moet aanspreken, het moet actueel blijven, het moet verder worden uitgebouwd. VO-content wil daarom de aanbieders van het leermateriaal financieren voor actualisatie, onderhoud, beheer en (door)ontwikkeling van het materiaal. In het businessmodel voor VO-content wordt er van uitgegaan dat de Nederlandse scholen de benodigde gelden daarvoor opbrengen. Dit past bij de collectieve verantwoordelijkheid van de gebruikers van open leermateriaal. Ambitie is dat de financiering het mogelijk maakt de collectie tot en met 2015 door te laten groeien. Vanzelfsprekend beslissen de leden van de VO-raad of en op welke wijze zij VO-content willen financieren. Zij zullen hierover in november 2010 een besluit nemen.

Leermateriaal

VO-content dekt na 2 jaar (eind 2012) alle kerndoelen van de onderbouw tenminste éénmaal af. Overigens zal dan ook al veel materiaal voor de bovenbouw beschikbaar zijn. In 2016 zal voor vso tot en met gymnasium digitaal leermateriaal beschikbaar zijn. Het is de bedoeling dat de collectie na die tijd nog verder zal groeien. Vanaf 2016 wordt het onderhouden en actualiseren van de bestaande collectie de belangrijkste activiteit.

Eigenaarschap

De VO-raad heeft het Innovatieplatform opdracht gegeven VO-content te ontwikkelen. Dat wil niet zeggen dat de VO-raad het eigenaarschap op VO-content claimt. Het eigenaarsgevoel bij docenten is een belangrijke voorwaarde voor het gaan gebruiken van VO-content. Daarom wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht met de docentenvakverenigingen en alle andere belanghebbende organisaties en instellingen.

VO content maakt het verschil

Het succes van VO-content zal in belangrijke mate afhangen van de acceptatie en toepassing ervan in de dagelijkse lespraktijk. VO-content biedt docenten een uitgelezen mogelijkheid hun lesstof op een moderne en aantrekkelijke wijze vorm te geven en hun leerlingen letterlijk 'bij de les te houden'. Voor scholen is het een instrument om toegevoegde waarde te bieden aan (nieuwe) medewerkers, leerlingen én ouders om te laten zien dat de school meegaat met de tijd. Innovaties in het onderwijs zijn niet meer weg te denken. Daarom maakt VO-content het verschil.

